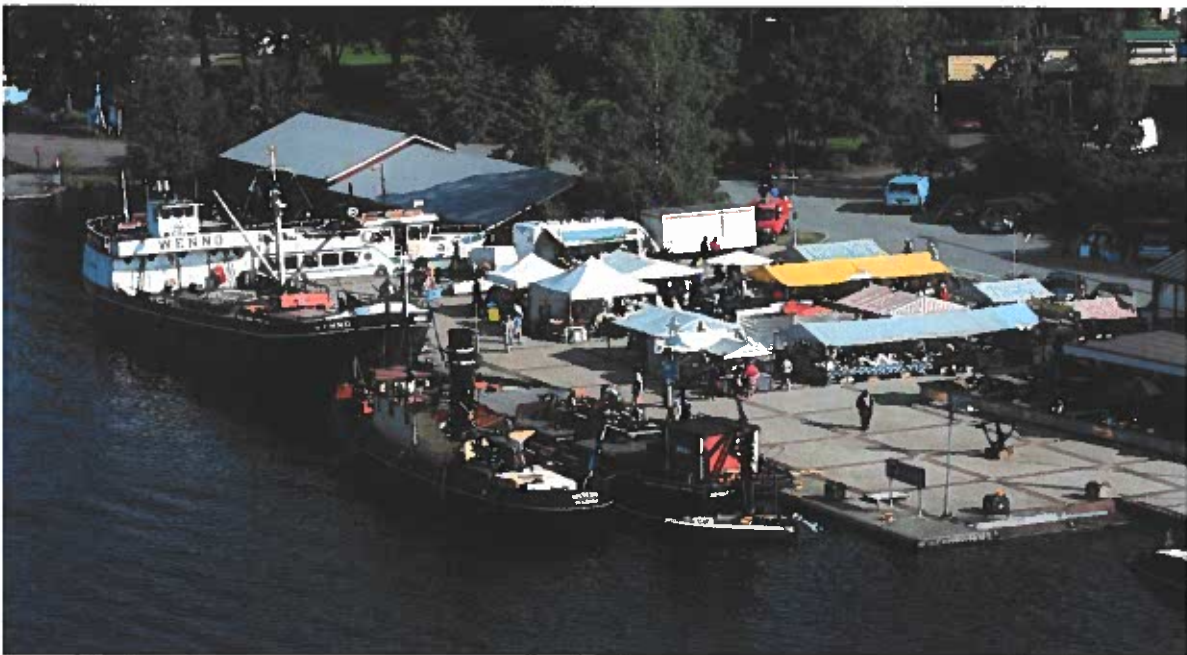

ARVIOINTIKERTOMUS 2019

Puumalan kunnan tarkastuslautakunta

Kuva: Olavi Kietäväinen

Olavi Kietäväinen

Sisällysluettelo

1. Tarkastustoimi ja arvioinnin toteutus.....	2
1.1 Tarkastuslautakunnan tehtävä, kokoonpano ja arviointimenettely	2
2. Edellisen arviointikertomuksen johdosta tehtyjen toimenpiteiden arviointi.....	3
3. VISIO ja Puumalan kunnan strategia.....	3
3.1 Saimaa-painopisteen tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit.....	4
3.2 Yrittäjyys-painopisteen tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit.....	4
3.3 Lapsiperheen-painopisteen tavoitteet, toimenpiteet ja.....	5
3.4 Hyvinvointi-painopisteen tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit.....	5
3.5 Laatuasumisen –painopisteen tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit.....	6
4. Arvio asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta	7
5. Henkilöstö.....	8
6. Talous.....	8
7. Kokonaisarvio.....	11
8. Yhteenveto.....	11

1. TARKASTUSTOIMI JA ARVIOINNIN TOTEUTUS

1.1. Tarkastuslautakunnan tehtävä, kokoonpano ja arviointimenettely

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on mm. arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla sekä valmistettava valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat.

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Valtuusto on valinnut kokouksessaan, 12.6.2017 §:ssä 21 tarkastuslautakunnan toimikaudeksi 1.6.2017 – 31.5.2021.

Lautakuntaan kuuluu viisi jäsentä, joista puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan on oltava valtuutettuja. Lautakunta on arviointivuoden ajan toiminut seuraavassa kokoonpanossa:

Varsinaiset jäsenet:

Irja Piskonen, pj.
Olavi Kietäväinen vpj.
Pirkko Ihanamäki
Sakari Niemi
Urpo Virtanen

varajäsenet:

Annukka Hämäläinen
Kaija Hannula
Riitta Söderström
Niklas Lindgren
Esko Mikkola

Tarkastuslautakunta kokoontui 16 kertaa vuoden 2019 aikana. Tehdyn suunnitelman mukaan painopistealueena oli kertomusvuonna tekninen toimiala.

Esteellisyydet on otettu huomioon tarkastuslautakunnan kokouksissa sekä arviointikertomusta valmisteltaessa, jolloin esteellinen jäsen ei ole osallistunut ko. toimielimiä koskevien asioiden valmisteluun, käsittelyyn eikä päätöksen tekoon.

Tarkastuslautakunnan jäsenet ovat osallistuneet alan koulutustilaisuuksiin.

Arviointia suorittaessaan lautakunta on perehtynyt talousarvioon ja toimintasuunnitelmaan, vuosikolmannesraportteihin, henkilöstöraporttiin ja tilinpäätökseen. Lautakunnan käytössä ovat olleet myös kunnanhallituksen ja valtuuston esityslistat ja pöytäkirjajäljennökset sekä lautakuntien pöytäkirjajäljennökset.

Tutustumiskäynnit ja kuultavat viran- ja toimenhaltijat:

- rakennustarkastaja Antti Närvänen
- vs. kunnanjohtaja Niina Kuuva
- opiston rehtori Leena Viisanen
- projektipäällikkö Petri Kulha
- tekninen johtaja Kimmo Hagman
- ruokapalvelupäällikkö Irmeli Luukkonen
- tutustuminen keskuskeittiön toimintaan
- ympäristösihteeri Timo Hämäläinen
- kunnanjohtaja Matias Hilden
- rakennustarkastaja Marko Haataja

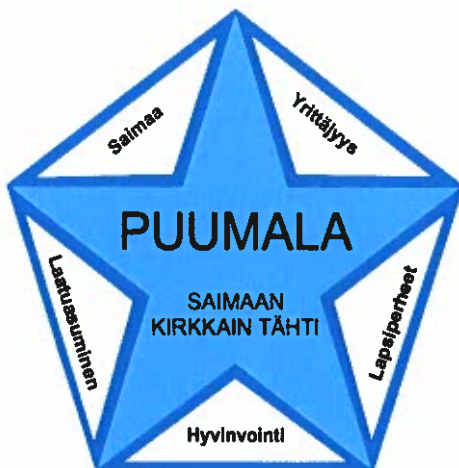
- kunnanhallituksen puheenjohtaja Harri Kautonen
- tutustuminen Puumalan keskusvarikon ja paloaseman toimintaan
- kunnanvaltuuston puheenjohtaja Unto Pasanen
- yrityskehittäjä Heikki Pietarinen

Kuntalain (410/2015) 84 §:ssä säädetään sidonnaisuuksien ilmoittamisesta. Sidonnaisuusilmoitus tehdään tarkastuslautakunnalle, joka valvoo ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi. Tarkastuslautakunta on käsitellyt sidonnaisuusilmoitukset kokouksessaan 6.12.2019. Sidonnaisuusilmoitukset on annettu tiedoksi valtuustolle 12.11.2019.

2. Edellisen arviointikertomuksen johdosta tehtyjen toimenpiteiden arviointi ja tarkastuslautakunnan arvioinnin vaikuttavuus

Kunnanhallitus on käsitellyt kokouksessaan 16.9.2019 §:ssä 117 kommentit ja toimenpiteet arviointikertomuksen 2018 huomioihin. Tarkastuslautakunta kiittää saamista vastauksista ja vastauksista näkee, että kysymyksiin on paneuduttu ja asioita on lähdetty viemään eteenpäin.

3. Visio ja Puumalan kunnan strategia

VISIO

Saaristokunta Puumala on vuonna 2025 uuden työn ja rohkeiden ratkaisujen kunta, joka on hyvinvoivien ihmisten koti Saimaalla.

Kuntalain mukaan kuntien tulee määritellä strategioiden arviointi ja seuranta. Puumalan kunnanvaltuusto on hyväksynyt 23.4.2018 kuntastrategian vuosille 2018-2025.

Tarkastuslautakunta pohjaa arviointinsa Puumalan kunnan strategiaan 2025.

Painopiste: Saimaa

Painopistettä koskevat tavoitteet:

- Satama-alueen palvelutyyli ja -kulttuuri tunnetaan ensiluokkaisuudestaan.
- Pistohiekalle rakentuu alueen erityispiirteitä kunnioittavaa hyvinvointimatkailua.
- Saimaa Geopark tunnetaan kansainvälisenä matkailualueena, johon alueen yritykset ovat toimintoineen kiinnittyneet.
- Matkailuyritysten palvelut ovat käyttäjälähtöisiä.
- Puumalassa on veteen tai vesiteknologiaan pohjautuvaa yritystoimintaa.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Vierasvenesataman viihtyvyyteen ja vetovoimaisuuteen on edelleen kiinnitettävä huomiota. Onko Pistohiekan suunnittelussa on otettu huomioon nykyisten vapaa-aika asukkaiden ja kuntalaisten liikkumismahdollisuudet alueella?

Edellytykset Geopark-statusen saamiselle on mm. se, että maanvuokrasopimukset ja opasteet ovat kunnossa, ovatko ne valmiina?

Painopiste: Yrittäjyys

Painopistettä koskevat tavoitteet:

- Kunta on vahva kumppani yritysten perustamisen, kasvun ja liiketoiminnan tukemisessa.
- Suomen kauneimmat etätyömaisemat ja toimivat etätyöolosuhteet
- Matkailijat ja yritystoimijat hyödyntävät syväväylää ja meriyhteyttä.
- Uudet, eri toimialojen yritykset sijoittavat merkittävästi Puumalaan.
- Sukupolven- ja omistajanvaihdokset toteutuvat mutkattomasti.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Viimeiset tarkat, tiedossa olevat luvut yksityisten työpaikkojen määristä on ilmoitettava, ei riitä, että mainitaan vain "positiivinen kehitys".

Norpparisteilytoiminta on alkanut vuoden 2019 keväällä ja saanut hyvän vastaanoton.

Painopiste: Lapsiperheet

- Painopistettä koskevat tavoitteet:
- Lapsilystävällinen sujuvan arjen asuinpalkka
- Lapset, nuoret ja perheet osallistuvat aidosti palvelujen kehittämiseen.
- Toinen asteelle siirtyvää nuorta ja hänen perhettään tuetaan.
- Perusopetus on laadukasta ja yrittäjyyteen kannustavaa.

Tarkastuslautakunnan arvio

Minkä verran oli kiinnostuneita perhefoorumiin ja Etelä-Savon perheiltaan?

Mistä tulee Puumalan 6,1 % luku; koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24-vuotiaat nuoret?

Positiivista on, jos vihdoinkin yrittäjyyskasvatus saadaan käyntiin perusopetukseen.

Miksi ei ole aloitettu perusopetuksen laadukriteerien työstämistä ja toteutumisen arviointia?

Painopiste: Hyvinvointi

Painopistettä koskevat tavoitteet:

- Onnellinen ja toimintakykyinen kuntalainen
- Kuntalaiset ja monipaikkaiset osallistuvat kunnan palvelujen suunnitteluun.
- Kiusaamiseen puututaan välittömästi.
- Puumala tunnetaan erinomaisesta asiakaspalvelusta.
- Puumalassa on laadukkaat ja monipuoliset hyvinvointipalvelut.

Tarkastuslautakunnan arvio

Kuinka monta ikä-ihmistä asuu kotona ja mitä palveluja he tarvitsevat? Oliko tilinpäätöstä tehtäessä uudempaa, esim. vuoden 2019 tietoa?

Mitä tilaisuuksia oli pidetty ja mikä oli osallistujien lukumäärä, toteuma ei anna näihin vastauksia.

Onko kiusaamistapauksia ollut ja kuinka monta ja miten mahdolliset kiusaamistapaukset on ratkaistu?

Asiakastyytyväisyys on mittarina, mutta toteumasta ei selviä minkälaista palautetta saadaan ja kuinka niihin on reagoitu? Tarkastuslautakunta ehdottaa palaute- ja seurantajärjestelmän laadintaa.

Hyvinvointipalveluiden tavoitteiden asettaminen ja toteutumisten esittäminen on vastaavalla tavalla laadittu kuin edellisenä vuonna. Tarkastuslautakunta toteaa, että tavoitteiden toteutumisesta tulee antaa selvitys toimintakertomuksessa.

Painopiste: Laatuasuminen

Painopistettä koskevat tavoitteet:

- Lupa- ja kaavoitusasiat hoituvat nopeasti ja sujuvasti.
- Ainutlaatuiset tontit houkuttelevat uusia asukkaita.
- Asuinympäristöt ovat turvallisia ja yhteisöllisiä.
- Esteetön koti on helposti saatavilla.
- Laadukkaat peruspalvelut ovat lähellä.

Puumalan kunnan markkinointia tulisi kehittää edelleen käyttäen hyväksi Etelä-Savon edullisinta tuloveroprosenttia ja edullisia asuntoja.

Kuinka paljon oli Huutopaikka.com:in kautta myytävänä tontteja ja kuinka ne kävivät kaupaksi?

4. ARVIO ASETETTUJEN TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN SAAVUTTAMISESTA

Sosiaali- ja terveystilapalvelut

Edunvalvonnan on oltava sillä tasolla, että kuntalaiset saavat tarvitsemansa palvelut.

Kunnan tulee miettiä yhdessä Essoten kanssa kuinka vanhusten ja muut terveystilapalvelut tulevaisuudessa turvataan Puumalassa.

Tarkastuslautakunta on huolissaan Essoten jatkuvasti kasvavasta konsernilainasta.

Hallintopalveluiden toimiala ja elinvoimapalvelut

Tarkastuslautakunnan arvio

Mistä syystä markkinointibudjetti on ylittynyt 44,5 %? Onko Puumalan kunnan alueella olevat Saimaa Geopark kohteet merkitty niin, ettei se ole esteenä saada Unesco-statusta?

Hyvinvointipalvelujen toimiala

Opetuspalvelut

Mitä palvelutuotannon katkoksia on ollut Essoten toiminnassa ja onko koulukuraattorin sekä koulupsykologin palvelut kunnossa?

Varhaiskasvatuspalvelut

Tarkastuslautakunta antaa kiitokset hyvin hoidetuista ja monipuolisista varhaiskasvatuspalveluista.

Nuoriso- ja liikuntapalvelut

Etsivä nuorisotyöntekijän vaihtuvuus hankaloittaa työn jatkuvuutta ja varsinkin palvelua tarvitsevalle on ikävää, kun työntekijä vaihtuu usein.

Kunnon Puumala –hanke liikutti puumalalaisia monipuolisesti ja tarkastuslautakunta kysyy, jatkuuko toiminta tulevina vuosina esim. yhteistyössä kansalaisopiston kanssa?

Aikuiskoulutuspalvelut

Tarkastuslautakunnan mielestä kansalaisopiston henkilöstöasiat tulee laittaa kuntoon siltä osin, kun niissä on korjattavaa. Aikuispalvelujen käyttäjistä lähes 80 prosenttia on naisia, miehille kohdistuvaa kurssitarjontaa tulee lisätä. Opiston kursseista on aktiivisesti tiedotettava muuallakin kuin netissä.

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

Kirjaston kävijämäärä on kasvanut edellisiin vuosiin verrattuna.

Kirjaston toteutuneet laina- ja kävijämäärät

Vuosi	Kävijämäärä	Lainamäärä
2019	14 282	19 763
2018	12 042	18 368
2017	11 316	17 898
2016	14 256	18 520
2015	11 931	17 870
2014	11 454	19 042

Tarkastuslautakunnan mielestä kotiseutumuseon tavarat olisi saatava näytteille ja etsittävä niille sopiva julkinen paikka.

Leo Montosen Veskansan tarina –valokuvausnäyttely sai hyvän vastaanoton, kiitos näyttelyn järjestämisestä kulttuuripalveluille.

Merkittävimpiä kulttuuritapahtumia oli yhteistyössä seurakunnan kanssa järjestämä Saimaan Kauneimmat sävelet –konsertit. Kirjakemmakat on myös saanut oman aktiivisen kannattajakuntansa.

Teknisten palvelujen toimiala

Edelleen tarkastuslautakunta toivoo, että urakkatarjouksia pyydetessä niistä ilmoitetaan myös paikallislehdessä.

Kunnan omista kiinteistöistä tulee laatia ajan tasalla oleva PTS sekä myös katuverkostosta vuosittaiset peruskorjauskohteet.

Toiminnan ja talouden toteumassa on hyvä kertoa, mitä urakoita ja suurimpia hankkeita on ollut tilikauden aikana.

Jätelaskujen oikeellisuuteen tulee kiinnittää huomiota, havaitut virheet on korjattava välittömästi.

Tarkastuslautakunnan mielestä hyvää asiakaspalvelua on se, että henkilökunta on tavoitettavissa myös perjantai-iltapäivinä.

Suoritetuttujen vierailukäyntien yhteydessä paloasemalla, keskusvarikolla ja keskuskeittiössä, tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota tilojen siisteyteen ja kuntoon. Paloaseman lämmitysjärjestelmän uusimisesta on saatu merkittävää säästöä.

Tarkastuslautakunta pyytää selvitystä siitä, kuinka edellä mainitut asiat laitetaan kuntoon.

Rakennuslupatilasto 2008-2009, 2015-2019

	2008	2009	2015	2016	2017	2018	2019
Loma-asunto	78	44	17	27	11	15	17
Sauna	61	44	28	35	19	21	13
Saunan muutos	0	2	0	1	4	1	0
Savusauna	0	5	3	0	4	0	0
Tal.rakennus	129	146	85	115	84	84	71
Muut	88	48	106	73	78	106	81
Asuinrakennus	13	4	6	6	2	2	1
Loma-asunnon laajennus	24	24	10	9	11	12	9
Loma-asunnon muutos vakituiseksi asunnoksi	9	6	6	7	1	3	3
Asuin.rak. Laaj.	11	11	2	4	2	2	1
Navetta/Pihatto	0	1	1	0	1	5	1
Maat.rak. Laaj.	1	0	2	0	3	1	2
yht.	414	335	266	277	220	252	199

Lähde:
rakennusvalvonta

5. HENKILÖSTÖ

Tarkastuslautakunnan mielestä työnantajan on kiinnitettävä enemmän huomiota sijaisten kouluttamiseen, että he pystyvät tarvittaessa hoitamaan sijaisuuksia sujuvasti.

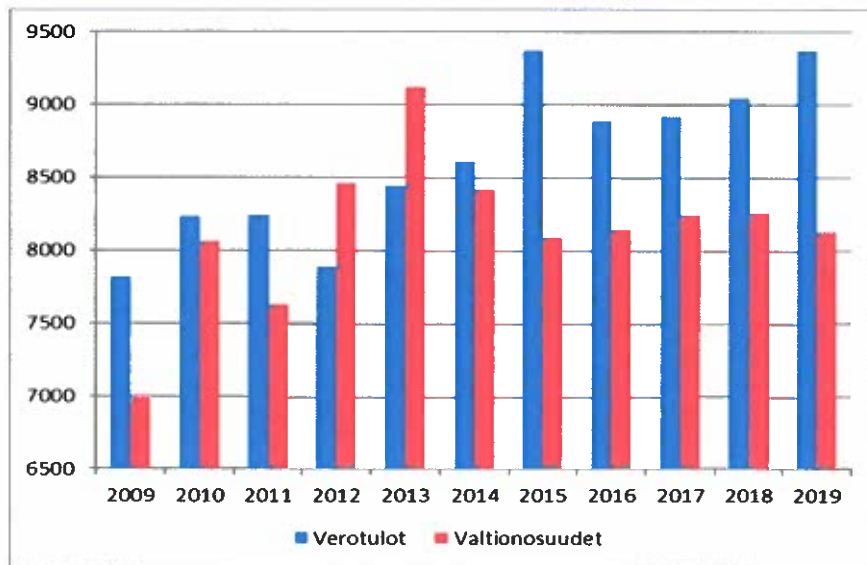
6. TALOUS

Talouden tunnuslukuja:

Vertailukohde	Puumala	Koko maa
Lainakanta €/asukas	285	3 342
Verotulot/asukas	4 354	4 166
Toimintakate/asukas	7 138	5 520
Konsernilainakanta €/asukas (v. 2019)	2 505	7064

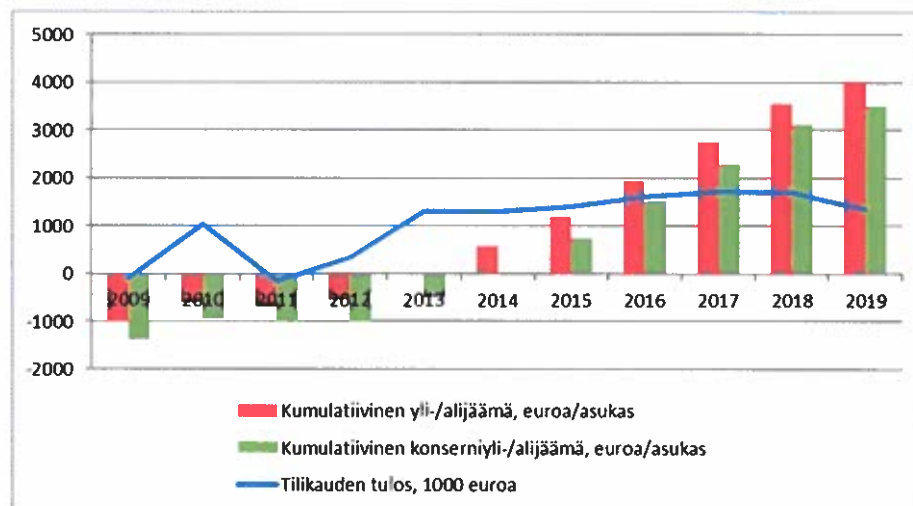
Kuntaliiton tilastotietoa

Verotulokasvu jatkui nopeana

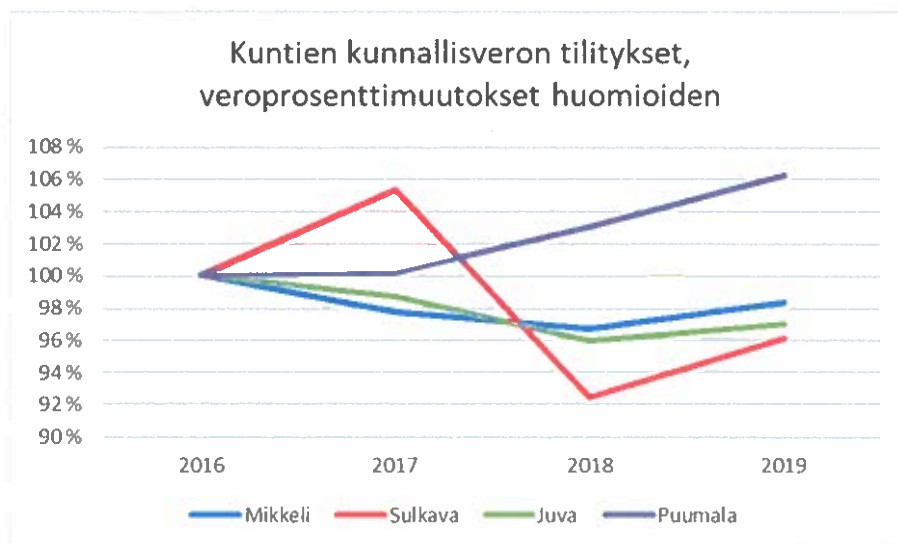
Lähde: kunnanjohtaja Matias Hilden

Taseen ylijäämän kehitys (€/asukas) sekä ko. vuoden tilikauden tulos peruskunnan osalta

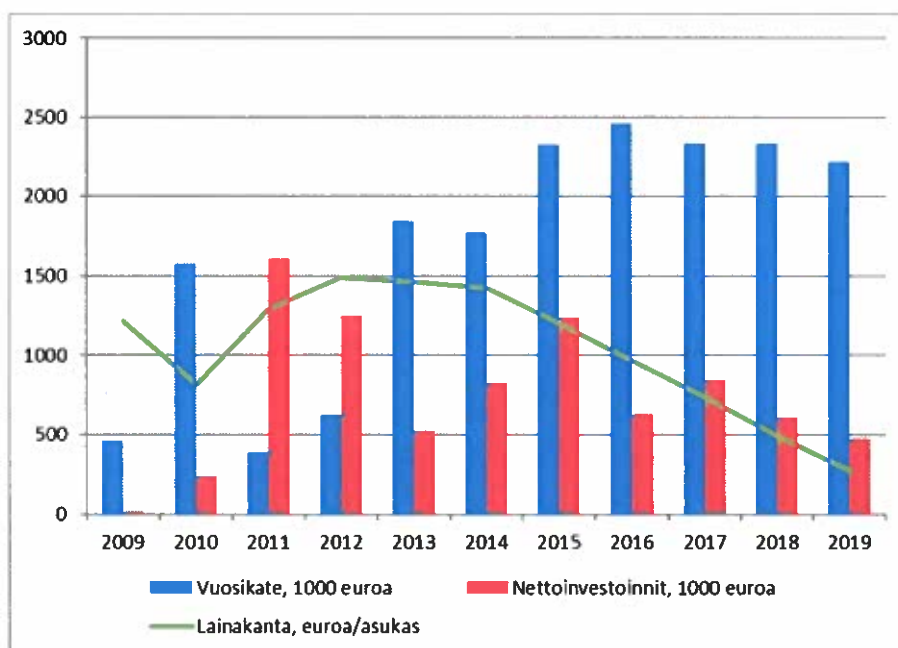
Lähde: kunnanjohtaja Matias Hilden

Kunnallisveron tuoton kehitys selvästi naapurikuntia parempi (2016=100)

Lähde: kunnanjohtaja Matias Hilden

Vuosikate pysyi >1000e/as-tasolla. Nettoinvestoinnit jäivät alle 0,5 me

Lähde: kunnanjohtaja Matias Hilden

7. KOKONAISARVIO

Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota eri hallintokuntien kokousten lisäpykälien lisääntyvään määrään. Tämä ei ole hyvää hallintotapaa.

Kun esitetään vertailutietoja esim. yöpymiset matkailupalveluissa, on niiden yhteydessä mainittava myös lähde. Tilinpäätöksen strategiassa on käytetty edellisen vuoden tietoja, jossain jopa vanhempia.

Tilinpäätöksen ulkoasuun täytyy kiinnittää enemmän huomiota, esim. otsikko saattaa olla edellisellä sivulla ja teksti alkaa seuraavalta sivulta. Seurannan kannalta on hyvä, jos myös edellisen tilikauden vastaavat luvut ovat näkyvissä.

Kunnan toiminnan tulee olla avointa ja läpinäkyvää. Kunnan myöntämissä avustuksissa täytyy olla tasapuolisia kaikkia avustuksen saajia kohtaan.

Valtuuston mielipidettä on noudatettava. Valtuustoa on informoitava myös keskeneräisistä asioista.

8. YHTEENVETO

Vuoden 2019 toiminnalliset tavoitteet ovat pääosin toteutuneet ja kunnan taloudellinen tulos on jälleen ollut hyvä ja taseen ylijäämät ovat vahvistuneet.

Toiminnallisten tavoitteiden mittareihin ja tavoitetasoihin tulee edelleen kiinnittää huomiota. *Tilinpäätökseen on lisätty tavoitetasot, josta tarkastuslautakunta antaa kiitoksen.*

Tarkastuslautakunta kiittää toimialojen viranhaltijoita menneestä vuodesta. Lautakunta kiittää myös luottamushenkilöitä, kunnanjohtoa, tilintarkastajaa ja virkamiehiä hyvästä yhteistyöstä vuodelta 2019.

Puumalassa 8.6.2020

Irja Piskonen

Olavi Kietäväinen

Pirkko Ihanamäki

Sakari Niemi

Urpo Virtanen